

CLAIRE
KEEGAN

Astfel de lucruri
mărunte

Traducere din limba engleză și note de
Iulia Anania

TREI

Această poveste le este dedicată femeilor și copiilor nevoiți să îndure suferința pricinuită de adăposturile Mama-și-copilul¹ și de spălătoriile magdalene² în Irlanda.

Și lui Mary McCay, învățătoare.

1. Instituții apărute la jumătatea secolului XX, finanțate de guvernul irlandez și administrate de călugărițe catolice, unde erau trimise să nască femeile necăsătorite, puternic stigmatizate de rigoarea religioasă.

2. Cunoscute și drept aziluri magdalene, ele erau administrate de ordine catolice și au funcționat din secolul al XVIII-lea până în secolul XX, având rolul declarat de a adăposti femei „decăzute“ (inițial prostituate, ulterior mame necăsătorite, infractoare mărunte, orfane, femei cu handicap mintal și fete abuzate). În realitate, femeile erau folosite ca mână de lucru gratuită.

„Republica Irlandeză este îndreptățită la și pretinde prin aceasta loialitatea fiecărui irlandez și a fiecărei irlandeze. Republica garantează libertate religioasă și civilă, drepturi egale și egalitate de șanse tuturor cetățenilor săi și își declară hotărârea de a fi responsabilă pentru fericirea și prosperitatea întregii națiuni și a tuturor părților sale, veghind în aceeași măsură asupra tuturor copiilor națiunii.“

Fragment din *Proclamarea Republicii Irlandeze*,

1916

În octombrie unii arbori erau îngălbeniți. Apoi ceasurile au fost date înapoi cu o oră, iar vânturile lungi ale lui noiembrie au sosit, suflând și despuind arborii. În orașul New Ross, hornurile scuipau fum care cobora și se îndepărta în șuvițe mițoase, prelungi, înainte de a se împrăștia de-a lungul cheiurilor și, în curând, râul Barrow, întunecat ca berea neagră, se umfla de la ploaie.

Oamenii, în cea mai mare parte, îndurau nefericiți vremea: proprietarii de magazine și negustorii, bărbații și femeile din oficiul poștal și de la coada pentru ajutorul de șomaj, din piață, din cafenea și supermarket, din salonul de bingo, din cârciumi și din tavernele de pește și cartofi prăjiți, toți bombăneau, fiecare în felul lui, frigul și ploaia care căzuse, întrebându-se ce naiba e asta — și dacă ar putea însemna ceva —, căci cine ar fi putut să creadă că iată, din nou, aveau parte de-o zi crâncen de rece. Copiii își ridicau glugile înainte de a se îndrepta spre școală, în timp ce mamele lor, atât de obișnuite acum să lase capul în pământ și să alerge la sârma de rufe, sau abia îndrăznind să mai atârne ceva, nu prea mai

aveau speranțe că vor reuși să usuce măcar o cămașă până la înserare. Apoi soseau nopțile, și gerurile se înstăpâneau din nou, iar lame de frig se strecurau pe sub uși și le tăiau genunchii celor care încă mai îngenucheau ca să recite rozariul.

Jos, în curte, Bill Furlong, vânzătorul de cărbuni și lemne, își freca mâinile zicând că, dacă lucrurile o țin tot așa, în curând urma să aibă nevoie de un nou set de cauciucuri pentru camion.

— E pe drumuri în fiecare oră din zi, le spunea oamenilor lui. În curând am putea să rămânem pe jantă.

Și era adevărat: abia dacă pleca un client din curte și imediat apărea un altul sau suna telefonul — și aproape toți își voiau livrarea acum sau curând, săptămâna viitoare nu le convenea.

Furlong vindea cărbune, turbă, antracit, lignit și bușteni. Acestea erau comandate cu suta de livre, jumătatea de sută de livre, tona metrică sau un camion întreg. Mai vindea și pachete de brichete, surcele și gaz la sticlă. Cărbunele era cea mai murdară muncă și, în iarnă, trebuia colectat lunar de pe chei. Oamenilor le lua două zile întregi să adune, să care, să sorteze și să cântărească tot în curtea depozitului. Între timp barcașii polonezi și ruși erau noutățile care circulau prin oraș în căciulile lor îmblănite și hainele lungi, cu nasturi și abia dacă știau o boabă de engleză.

În perioade din acestea aglomerate, Furlong făcea el însuși aproape toate livrările, lăsând muncitorii să

ambaleze comenzile următoare și să taie și să despice grămezile de arbori doborâți și aduși de fermieri. Puteai auzi fierăstraiele și lopețile lucrând de zor toată dimineața, dar când suna clopotul de Angelus¹, la prânz, oamenii puneau uneltele jos, își spălau negreala de pe mâini și se adunau la Kehoe, unde primeau o masă caldă, supă, iar vinerea pește și cartofi prăjiți.

— Nu puteți munci pe inima goală! îi plăcea doamnei Kehoe să spună din spatele noii ei teighele de auto-servire, unde tăia carnea și împărțea legumele și piureul cu lingurile ei lungi, din metal.

Oamenii se așezau bucuroși să se dezghețe și să mănânce după pofa inimii, înainte să tragă un fum și să-și facă curaj să iasă înapoi în frig.

1. Rugăciune din ritul romano-catolic, rostită de trei ori pe zi în cinstea Bunei-Vestiri. Chemarea la rugăciune este făcută prin baterea clopotului.

Furlong pornise de la nimic. Mai puțin decât nimic, s-ar fi putut spune. Mama lui, la șaisprezece ani, rămăsese însărcinată în timp ce lucra ca menajeră pentru doamna Wilson, văduva protestantă care trăia în vechiul conac¹ aflat la câțiva kilometri în afara orașului. Când necazul mamei lui ajunsese pe la urechile oamenilor, iar ai ei au zis răspicat că nu vor să mai aibă de-a face cu ea, doamna Wilson, în loc să o concedieze, i-a spus că ar trebui să rămână și să continue să muncească. În dimineața nașterii lui Furlong, doamna Wilson a fost cea care a pus ca mama lui să fie dusă la spital, iar apoi adusă acasă. Era 1 aprilie 1946, iar unii au zis că băiatul o să ajungă un păcălici.

Furlong își petrecuse cea mai mare parte a prunciei într-un coșuleț din răchită în bucătăria doamnei Wilson, iar apoi fusese prins în ham în landoul cel mare aflat alături de bufet, exact cât să îi fie imposibil să ajungă la ulcioarele înalte, albastre. Cele mai timpurii amintiri ale

1. *The big house* — termen folosit adesea peiorativ pentru a denumi casele moșierilor anglo-irlandezi protestanți.

sale erau despre platouri, o plită neagră — frige, frige! — și o podea lucioasă cu plăci pătrate în două culori, pe care se târâse, apoi umblase și despre care și mai târziu descoperise că seamănă cu o tablă de dame ale cărei piese fie săriseră peste celelalte, fie fuseseră luate.

Pe măsură ce crescuse, doamna Wilson, care nu avea copii, îl luase sub aripa ei, îi dăduse trebușoare de făcut și îl ajutase să țină pasul cu lecturile. Avea o mică bibliotecă și nu părea să țină cont prea mult de părerile exprimate de alții, ci își vedea domol de viața ei, trăind din pensia pe care o primea pentru soțul care îi fusese omorât în război și din puținul venit pe care i-l aduceau mica ei cireadă de vaci Hereford și turma de oi Cheviot bine îngrijite. Ned, ajutorul de la fermă, trăia și el acolo și rareori aveau parte de conflicte prin partea locului sau cu vecinii, pentru că pământul era bine îngrădit și administrat, și nu existau datoriile. Nu erau prea multe tensiuni nici în legătură cu convingerile religioase care, de ambele părți, erau călâi; duminica, doamna Wilson își schimba pur și simplu rochia și încălțărilor, își prindea pălăria bună pe cap și era condusă până la biserică de către Ned, în Fordul care mai apoi era șofat până ceva mai încolo, la capelă, cu mama și copilul — iar când se întorceau acasă, atât cărțile de rugăciuni, cât și Biblia erau lăsate la cuierul din hol până la următoarea duminică sau zi de sărbătoare.

Ca elev, Furlong fusese batjocorit și căpătase porecle urâte; odată se întorsese acasă cu spatele hainei acoperit

de scuipați, dar legătura lui cu vechiul conac îi oferise ceva spațiu de manevră și protecție. Continuase, atunci, să meargă la școala profesională vreme de doi ani înainte să ajungă la depozitul de cărbuni, făcând cam aceeași muncă pe care o făceau acum oamenii din subordinea lui, și avansase în carieră. Avea nas pentru afaceri, se știa că se înțelege cu oamenii și se poate pune bază pe el și dezvoltase obiceiuri bune, protestante: obișnuia să se trezească devreme și îi displăcea băutura.

Acum trăia în oraș cu nevasta lui, Eileen, și cele cinci fiice ale lor. O cunoscuse pe Eileen când fata lucra la biroul celor de la Graves & Co. și o curtase cum se face, ducând-o la cinema și în lungi plimbări, serile, de-a lungul drumului de halaj. Fusese atras de părul ei negru strălucitor și ochii ca ardezia, de mintea ei practică, agilă. Când se logodiseră, doamna Wilson îi dăduse lui Furlong câteva mii de lire ca să aibă de unde porni. Unii spuneau că îi dăduse bani fiindcă taică-său ar fi fost de fapt unul dintr-ai ei — precis că nu fusese botezat William¹ după vreun rege.

Dar Furlong n-a aflat niciodată cine-i tatăl lui. Mama îi murise brusc, prăbușindu-se într-o zi pe drumul pavat cu piatră de râu, în timp ce împingea spre casă o roabă de mere pădurețe ca să le facă gem. O sângerare în creier, așa îi spusese doctorii după aceea. Furlong avea pe atunci doisprezece ani. Niște ani mai târziu, când se duse la

1. William este un nume protestant, nu catolic.